

## Dinàmica participativa amb l'equip directiu i el professorat

Tot i que és evident que esdevenir una escola amb drets és una tasca que ha d'implicar tota la comunitat educativa (i des de la present guia s'aposta per treballar en aquesta línia des d'un enfocament global), els equips directius i el professorat són una peça clau del procés d'incorporació de la perspectiva dels drets de la infància en el dia a dia de l'activitat de l'escola.

En efecte, l'equip directiu té la responsabilitat de liderar l'acció educativa que es desenvolupa en el marc del centre educatiu. Així, ha de vetllar per donar resposta al mandat institucional de l'escola en coherència amb la legislació vigent i assegurar que es compleixen els estàndards de participació democràtica i de qualitat establerts. Alhora, ha d'assegurar que l'escola roman permeable a les necessitats i particularitats del context social en què se situa i sovint es troba confrontada a evidents limitacions en la seva capacitat de maniobrar (ja sigui pel que fa a autonomia o pel que fa a recursos).

Per la seva banda, la capacitat que tenen els professors i professores per fer viure els drets dels infants portes endins de l'aula és imprescindible i pot fins i tot transcendir eventuais limitacions del context institucional de l'escola. Només des del seu compromís actiu, els drets de la infància poden passar de ser uns continguts teòrics afegits a esdevenir experiències vitals significatives per als nens i nenes. Aquestes experiències poden concretar-se des de diferents dimensions: fomentant la participació real dels nens i nenes, desenvolupant estratègies educatives inclusives, integrant la comprensió dels drets de la infància en les diferents àrees curriculars, vetllant per construir un clima relacional lliure de violència...

Però perquè tot això pugui materialitzar-se cal que l'equip directiu i el personal docent siguin conscients de la manera en què el seu exercici professional és coherent amb la perspectiva dels drets de la infància i en fomenta la vivència a l'escola i a dins de l'aula.

A continuació proposem dues activitats que tenen com objectiu que els equips directius i professionals docents assolixin un nivell adequat de coneixements sobre els drets dels infants:

- Curs on-line "Viure (aprendre i ensenyar) els drets de la infància a l'escola"
- Dinàmica participativa "Coneguem els drets dels infants"

### CURS ON-LINE "VIURE (APRENDRE I ENSENYAR) ELS DRETS DE LA INFÀNCIA A L'ESCOLA"

#### Objectius

- Conèixer i interioritzar el contingut de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a partir de lectures de l'anàlisi d'estudis de cas i de la realització d'activitats d'aprenentatge, amb la finalitat d'incorporar-lo a l'exercici professional docent.
- «Deconstruir» mites que hi ha al voltant dels drets humans per tal de poder explicar més bé determinades realitats i propiciar una implicació més gran dels infants en el respecte i en la promoció dels drets.
- Reconèixer eines i estratègies didàctiques a partir de l'anàlisi de diferents mètodes i d'una sèrie d'orientacions per poder aplicar els continguts i valors de la Convenció sobre els Drets de l'Infant a l'aula i al centre, amb estudiants de tots els cicles.
- Identificar propostes metodològiques adequades segons el context, i saber aplicar-les tant a l'aula amb la finalitat d'ensenyar d'acord amb l'enfocament de drets com al centre, per tal d'involucrar tots els actors de la comunitat educativa en la construcció d'una cultura coneixedora i respectuosa dels drets de la infància.

Continguts	Conceptes	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mòdul 1: Els drets humans</li> <li>• Mòdul 2: Els drets de la infància</li> <li>• Mòdul 3: L'escola educadora en drets i per als drets de la infància</li> <li>• Mòdul 4: La Convenció sobre els Drets de l'Infant com a contingut d'aprenentatge i com a referent actitudinal</li> <li>• Mòdul 5: Els drets de la infància a l'aula</li> <li>• Mòdul 6: Els drets de la infància al centre educatiu</li> </ul>	
	Habilitats	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Anàlisi i reflexió crítica des d'un enfocament basat ens els drets de la infància</li> <li>• Incorporació de la perspectiva basada en els drets de la infància en l'anàlisi de la pràctica educativa des de la vessant institucional i la tasca docent</li> </ul>	
	Actituds	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Escolta activa, acollida, reconèixer l'altre, tolerància, auto-coneixement, treball en equip, participació, treball en xarxa.</li> </ul>	
		Activitats	Temps
Seqüència	<p>Aquesta activitat es du a terme de manera individual a través d'una plataforma virtual que permet accedir al curs "Viure (aprendre i ensenyar) els drets de la infància a l'escola".</p> <p>Aquest curs forma part del catàleg de formació permanent per al professorat del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. El seguiment de l'itinerari formatiu proposat i la realització de les activitats condueix a l'obtenció d'un certificat oficial de formació. Al llarg del curs es disposa del suport d'un tutoratge tècnic per tal de poder aclarir dubtes i es fomenta l'intercanvi d'idees i el debat a través de fòrums virtuals.</p> <p>Per a inscriure-s'hi cal accedir a:  <a href="http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formacio-permanent-professorat/">http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formacio-permanent-professorat/</a></p> <p>L'objectiu del curs és proporcionar formació i pautes al professorat que aposta per una educació que tingui incorporada la perspectiva dels drets de la infància de manera integral. No es tracta només d'aprendre i ensenyar els drets humans, i en particular els de la infància, sinó de viure'ls plenament i que la Convenció sobre els Drets de l'Infant sigui l'eix vertebrador i la guia d'allò que succeeix a l'escola. És qüestió d'apropiar-se dels drets, i de fer-ho en un entorn en el qual es respectin plenament. Per això és condició que tothom —petits i grans— els coneguem, tal com recull la Convenció en el seu article 42, i en aquest cas, el professorat per tal que els pugui tenir en compte en la seva pràctica docent i en la vida diària del centre.</p> <p>En els tres primers mòduls tractarem les qüestions bàsiques per entendre els orígens, significat i reptes dels drets humans de la infància. En el primer mòdul, en concret, parlarem dels drets humans. Veurem quines són les normes jurídiques nacionals i internacionals que els garanteixen i quins sistemes de protecció d'aquests drets existeixen. També coneixerem els reptes que ha d'afrontar la societat en aquest segle en matèria de drets humans.</p> <p>En el segon mòdul ens centrarem en els drets de la infància. Coneixerem per què la comunitat internacional ha desenvolupat un conjunt de drets humans específics per a la infància i què implica la concepció de l'infant com a subjecte de drets. També veurem què és la Convenció sobre els Drets de l'Infant i què implica per als estats la seva ratificació.</p> <p>En el tercer mòdul parlarem de l'escola educadora en drets i per als drets de la infància. Donarem una visió crítica respecte al paper de l'escola en l'impuls d'una cultura respectuosa dels drets aprofundint en el dret a la participació, a més de prendre consciència del rol que tenim els adults en el foment de la participació infantil i adolescent.</p>		

Seqüència	<p>Els tres últims mòduls estan centrats en la Didàctica dels drets (la pràctica a l'escola). Tractaran, de manera més específica i pràctica, com aplicar didàcticament la Convenció sobre els Drets de l'Infant a l'escola amb una perspectiva integral que involucri tota la comunitat educativa. Això significa apel·lar a la responsabilitat que com a garants dels drets dels infants tenen totes les persones adultes i, molt especialment, les que treballen amb ells, en aquest cas, en l'àmbit educatiu.</p> <p>En el quart mòdul farem una anàlisi del currículum educatiu per identificar, en les àrees d'aprenentatge i en les competències bàsiques, les referències explícites a la Convenció o bé implícites, amb comportaments i valors relacionats amb els drets dels infants.</p> <p>El cinquè mòdul se centra en l'aula i en la manera de procurar que el que hi succeeix sigui coherent amb el paradigma que postula la Convenció. Aquí es presenten algunes orientacions i opcions metodològiques útils per treballar comportaments, destreses i valors.</p> <p>I per tal d'impulsar la transformació de la cultura escolar per adoptar una visió integral amb perspectiva de drets, en el sisè mòdul es proposen estratègies i activitats sobre com organitzar els centres educatius per facilitar que es coneguin i, sobretot, es visquin plenament els drets dels infants.</p>	
	Temps total 40h	
	Recursos	Didàctics
Equipaments		• Ordinador • Connexió a internet
Fungibles		-
Indicadors d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Nombre de participants al curs que finalitzen l'itinerari formatiu proposat de manera satisfactòria.</li> <li>• Grau d'implicació dels participants a l'activitat formativa (consultes, participació als fòrums virtuals).</li> <li>• Grau de satisfacció amb l'activitat (valoració realitzada sobre l'acció formativa)</li> </ul>	

EL "MEMORY DELS DRETS DE L'INFANT": UN JOC PER REFLEXIONAR SERIOSAMENT		
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Aprofundir en el coneixement dels drets dels infants i les seves implicacions pràctiques en la dinàmica educativa de l'escola.</li> <li>• Fomentar una actitud compromesa amb els drets dels infants des de les responsabilitats pròpies de l'equip directiu i del professorat.</li> </ul>	
Continguts	Conceptes	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Els drets dels infants</li> <li>• Perspectiva basada en els drets humans de la infància</li> </ul>
	Habilitats	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Anàlisi i reflexió crítica des d'un enfocament basat en els drets de la infància.</li> <li>• Incorporació de la perspectiva basada en els drets de la infància en l'anàlisi de la pràctica educativa des de la vessant institucional i la tasca docent.</li> </ul>
	Actituds	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Escolta activa, participació i establiment de consensos</li> </ul>

	Activitats	Temps
	<p>L'activitat que es proposa va encaminada a recuperar els aprenentatges que els equips directiu i docent han adquirit durant el curs online "Viure (aprendre i ensenyar) els drets de la infància", d'una manera més lúdica i participativa.</p> <p>L'objectiu de la sessió és consolidar els coneixements relacionats amb l'aplicació pràctica de l'enfocament basat en els drets de la infància en el dia a dia del centre educatiu. A la vegada, el joc que es planteja és una eina per motivar la reflexió i el debat constructiu i per enfortir els vincles de l'equip professional de l'escola que està motivat per endegar i fer funcionar el programa Una escola amb drets al centre.</p>	
Seqüència	<p><b>BENVINGUDA</b></p> <p>Donem la benvinguda a totes les persones participants i contextualitzem la sessió en el marc de l'itinerari acordat del procés Una escola amb drets.</p>	5'
	<p><b>PLUJA D'IDEES</b></p> <p>Demanem als participants que enumerin els drets dels infants o conceptes relacionats amb els drets dels infants que els vinguin al cap i els anotem en un paper mural o a la pissarra.</p>	10'
	<p><b>EL MEMORY DELS DRETS DE L'INFANT</b></p> <p>Distribuïm els participants en grups d'entre 6 a 8 persones al voltant d'una taula.</p> <p>A cada taula es distribueix un joc del "Memory dels drets de l'infant" i se situen les cartes cap per avall.</p> <p>De manera ordenada, un participant tria dues cartes i les gira per poder veure quin dret representen. Si ambdues cartes són idèntiques, pot agafar-les i quedar-se-les i continua destapant cartes. Si no són idèntiques ha de girar-les de nou deixant-les al mateix lloc i passa el torn al participant del seu costat.</p> <p>Una vegada descobertes totes les cartes, s'inicia la reflexió entorn el contingut que dota de sentit el joc.</p>	20'
	<p><b>ESPAI DE REFLEXIÓ</b></p> <p>De manera individual o per parelles, demanem a cada participant que reflexioni entorn a les cartes que ha guanyat durant el joc i intenti establir la relació amb els drets esmentats en la Convenció sobre els Drets de l'Infant.</p> <p>Al cap de 10 minuts, demanem a cada participant que comparteixi les seves reflexions entorn dels drets que apareixen a les cartes i encoratgem la resta de participants perquè hi donin la seva opinió.</p> <p>Seguidament, la persona facilitadora, procedeix a llegir la descripció de cada carta que proposen les instruccions del joc del "Memory dels drets de l'infant" que proposa UNICEF i s'analitza de manera conjunta amb el grup de participants.</p> <div data-bbox="525 1868 1209 2004" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>És important que la reflexió vagi encaminada a establir relacions entre els drets que s'esmenten i la manera en com poden ser promoguts i protegits activament des de la l'escola mateixa.</p> </div>	50'

Seqüència	<p>TANCAMENT</p> <p>Agraïm la implicació i participació de tothom.</p> <p>Acordem amb el màxim de consens una nova data de trobada per tal de continuar l'itinerari de treball pel programa Una escola amb drets en el centre educatiu.</p>		5'
Temps total			90'
Recursos	Didàctics	• Joc "El Memory dels drets de l'infant"	
	Equipaments	• Taules i cadires (les taules haurien de permetre diferenciar quatre zones de treball i facilitar el moviment dels participants d'una a l'altra)	
	Fungibles	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Notes auto-adhesives</li> <li>• Paper mural</li> <li>• Pissarra i guix/retoladors</li> <li>• Bolígrafs</li> </ul>	
Indicadors d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Grau d'implicació dels participants a l'activitat.</li> <li>• Grau de satisfacció amb l'activitat</li> </ul>		